

Verdens værste menneske – hun kunne nu godt have været værre

Renate Reinsve spiller vidunderligt i filmen *Verdens værste menneske*, skriver Frederik Bojer Bové. Skuespilleren er da også belønnet med en pris i Cannes for præstationen. Foto: Oslo Pictures

Frederik Bojer Bové 26.06.2022

FILM // ANMELDELSE – Med *Verdens værste menneske* afslutter norske Joachim Trier en trilogi, han gik i gang med for 15 år siden. Det er en tilbagevenden til alt det, han altid har været bedst til, og en skøn samling højdepunkter, der dog også antyder, at talentet måske nok var smallere, end man kunne have håbet.

Først og fremmest: **Joachim Triers** *Verdens værste menneske* er årets store *feel good*-film. Så let, så lystig, så fyldt med den ene sjove og hittepåsomme scene efter den anden, samtidig med at alvoren stadigvæk får lov til at dukke op.

Det er tredje del af **Triers** Oslo-trilogi sammen med *Reprise* (2006) og *Oslo, 31. august* (2011), og den kommer efter et helt årti, hvor Trier forsøgte at gå nye veje, men blot fik lavet de langt mindre interessante *Louder Than Bombs* (2015) og *Thelma* (2017), så det er skønt at have ham tilbage på hjemmebane.

Men alligevel. Når støvet har lagt sig, så er der ikke ret meget i *Verdens værste menneske*, som Trier og hans faste manusforfatter Eskil Vogt ikke har lavet bedre før. Så hvis *feel good*-fornemmelsen skal blive siddende i kroppen for evigt, så duer det desværre ikke at tænke alt for meget over, hvad man har set. Det får desværre ikke filmen til at løfte sig.

En ungdom i tolv kapitler

Når Trier og Vogt er bedst, har deres film gerne litterære elementer, og her går de for alvor *all in* med en fortælling inddelt i prolog, tolv kapitler og en epilog.

Vi møder først Julie (**Renate Reinsve**, fuldstændig vidunderligt charmerende) som utilpas studerende på medicinstudiet – et studie, som den let ironiske fortæller siger, hun blot valgte, for at karaktererne fra hendes gymnasie-slid ikke skulle føles spildt. Hun skifter til psykologi, hvorefter hun beslutter sig for, at hun hellere vil være fotograf.

Heller ikke denne passion giver umiddelbart noget *pay off*, men det betyder, hun bliver en del af et kunstnerisk miljø, hvor hun møder den noget ældre Aksel (Anders Danielsen Lie, der spillede hovedroller i trilogiens to første film, og som også er tæt på at overtage hovedrollen her), der er undergrunds-tegneserietegner. De flytter sammen, og Julie er i en periode tæt på at være lykkelig, men hun er måske ikke helt færdig med at finde sig selv endnu.

Allerede kapitel to hedder “Utroskab”. Her møder Julie den charmerende Eivind til en fest. Hun er ikke utro, men hun har klart føler følelser for ham. To kapitler inde, og vi har været igennem tre uddannelser, et job i en boghandel, tre kærester og en fjerde mand, hun er interesseret i. Det går over stok og sten, mens de næste kapitler bl.a. handler om Julies komplekse familieforhold, et svampetrip, Eivinds klimaangst og ganske mange andre emner.

Nogle kapitler bringer plottet et stort skridt videre, mens andre blot er små situationer, nærmest essayistiske.

Triers poetiske essay-film

Det semi-essayistiske bliver understreget, da Julie rent faktisk forfatter et essay om “Oral sex i #MeToo-tiden”, om hvordan *blowjobs* og feminisme passer sammen. Men lige præcis det essay får vi faktisk aldrig opført. Vi hører bare starten af det, og så ser vi Aksel læse det og sige, det er godt, og så fortæller fortælleren, at det blev udgivet og skabte stor debat på Facebook. En anden tekst, som Julie skriver, får vi heller aldrig at høre, selvom vi også denne gang hører, at den er virkelig god.

Det virker måske ikke som noget stort problem, men hvis man har set Trier og Vogts tidligere film, så er det enormt skuffende. De har nemlig tidligere lavet fuldstændig forrygende scener, hvor en persons tekst bliver nærmest opført filmisk, og vi ser en forrygende slags poetisk essayistik på skærmen.

Det gælder f.eks. i *Louder Than Bombs*, hvor den unge teenager Conrad har skrevet en opremsende tekst om mærkelige elementer i hans liv – som f.eks. hvor mange gange han har onaneret, eller hvilke slags spil og videoer, han holder af at se. Eller i Eskil Vogts *Blind*, hvor forfatteren Ingrid skriver vidunderlige noveller om f.eks. en

mand med en pornoafhængighed, der bliver til et stærkt lille mini-essay om porno, lyst, tabuer og objektivering.

Selvom stort set alle scener i *Verdens værste menneske* er gode, så virker det som en kæmpe forspildt chance, at vi aldrig får nogen af Julies nedskrevne tanker at se.

Julie og Aksel er på en udfordrende weekend med nogle af Aksels venner. Foto: Oslo Pictures

Hvorfor er Julie værre end Aksel?

Og det forstærker en lidt mærkværdig ting ved filmen. Trier og Vogt har som regel været helt vidunderlige til at skildre deres karakterer bl.a. via deres kreativitet, såvel som deres smag i kunst. Karaktererne i *Reprise* og *Oslo, 31. august* har lange samtaler særligt om litteratur, hvorigennem vi også lærer deres personligheder at kende på godt og ondt. F.eks. fremstår Anders i *Oslo, 31. august* som ekstremt velbegavet, men også arrogant og nedladende, hvilket er med til at forklare hans enorme ensomhed og isolation.

[Det er, som om Joachim Trier og Eskil Vogt har langt nemmere ved at skrive om Aksel, der er en mand i fyrrerne ligesom dem selv](#)

Den slags gør *Verdens værste menneske* også virkelig godt, men bizart nok bedst med Aksel, selvom det skal forestille at være en film om Julie. Aksel er selvfølgelig også kunstner, men vi hører f.eks. mere om hans forhold til kulturobjekter, end vi gør om Julies, ligesom det helt bizart er Aksels tanker om Freud, vi får at høre, desuagtet at det er Julie, der har læst psykologi.

Der foregår noget lidt mærkeligt her. I interviews har Trier flere gange snakket om, at han er blevet kritiseret for som mand i fyrrerne at lave en film om en yngre kvinde, men at det bør være muligt for alle at lave kunst om andre end om sig selv.

Det har han i teorien ret i, men *Verdens værste menneske* er bare ikke et godt eksempel for det argument, for her er det, som om han og Eskil Vogt har langt nemmere ved at skrive om Aksel, der er en mand i fyrrerne ligesom dem selv. Det er besynderligt, for den kvindelige hovedperson i Eskil Vogts *Blind* er ret vidunderligt portrætteret, så det er ikke, fordi de ikke kan.

Film som Greatest Hits opsamling

Det føles måske, som om Trier og Vogt denne gang med vilje ikke har villet fjerne sig alt for meget fra deres *comfort zone*. De har prøvet mange andre ting de sidste ti år, og det er ikke gået lige så godt, så nu går de tilbage til en tidligere stil. Det er lidt, som om de ikke rigtig tør bygge videre på den stil.

Filmen hedder *Verdens værste menneske*, men hun ender nu med at være lidt for god og ufarlig

Resultatet minder på mange måder om en art *Greatest Hits*-film, hvor den ene vidunderlige glans-scene efter den anden afvikles. Eivind og Julies første møde er ekstremt morsomt, ligesom Julie på et tidspunkt har en særdeles rørende drøm om at møde ham igen. Der er små essay-afsnit om klimaaktivisme eller om Julies formødre, helt tilbage til en tiptiptip-oldemor i 1700-tallet.

Det er skønt. Men det bliver også ret så pænt, og det er, som om en antydning af Julies personlighed, en feministisk, energisk, fandenivoldsk personlighed ikke kommer med i fortællingen. Det ville ellers have klædt den. Filmen hedder *Verdens værste menneske*, men hun ender nu med at være lidt for god og ufarlig.

Eftersom det jo er sidste film i en nu afsluttet trilogi, en tredje variation over et gammelt tema, så får man en lille fornemmelse af, at de to norske filmkunstnere har stået i stampe.

Resultatet er et kæmpe comeback for Trier og Vogt. Og et par velfortjente Oscar-nomineringer. Men hvis du havde fortalt mig for ti år siden – efter *Oslo, 31. august* – at *Verdens værste menneske* var det bedste, Trier ville lave over de næste ti år, så ville jeg være blevet svært skuffet.

Joachim Trier

Frederik Bojer Bové

Frederik Bojer Bové (født 1.12 1986) er cand.mag. i Moderne Kultur og Kulturformidling og BA i Historie. Han blogger om film på kronoper.dk, er dansk redaktør på tidsskriftet Cinema Scandinavia og har været programlægger på Copenhagen